

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

Соціально-гуманітарний факультет

Кафедра політичних наук і права

Ростецька С. І.

**Методичні рекомендації до виконання індивідуальних навчально-дослідних
завдань з навчальної дисципліни «Загальна теорія держави і права»**

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05
«Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія»

Укладач:

Ростецька С. І., к. політ. н., доцент

Одеса –2020

УДК: 340.1(078)

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук і права

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

Рецензенти:

Матвєєва Лілія Георгіївна – доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та філософії права Одеського державного університету внутрішніх справ

Баймуратов Михайло Олександрович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ростецька С. І. Методичні рекомендації до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Загальна теорія держави і права» [для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» денної та заочної форм навчання]. Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2020. 31 с.

Методичні рекомендації укладені відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» та робочої програми навчальної дисципліни «Загальна теорія держави і права» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія» денної та заочної форм навчання. Вони розроблені для ознайомлення здобувачів із структурою та змістом навчальної дисципліни і призначені для планування, підготовки та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

ЗМІСТ

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	7
3.	Структура навчальної дисципліни	8
4.	Програма навчальної дисципліни	10
5.	Вимоги до презентації	15
6.	Тематика індивідуального науково-дослідного завдання	17
7.	Критерії оцінювання	22
8.	Форми поточного і підсумкового контролю	27
9.	Рекомендована література	29

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Загальна теорія держави і права» є фундаментальною дисципліною, що посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх фахівців-політологів.

Метою цієї дисципліни є підготовка політолога із широким колом знань у галузі основ теорії держави і права, формування цілісного, системного розуміння державно-правових явищ, генези та закономірностей їх функціонування і розвитку, оволодіння понятійно-категоріальним апаратом сучасної юриспруденції і правової практики.

Навчальна дисципліна «Загальна теорія держави і права» викладається студентам 1 курсу спеціальності 052 Політологія протягом 1 семестру. Цей курс є одним із основних у системі інших навчальних політологічних дисциплін.

Відповідно до робочої навчальної програми передбачено виконання індивідуального науково-дослідного завдання студентами.

Індивідуальне науково-дослідне завдання має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом науково-педагогічних працівників. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів.

Індивідуальним науково-дослідним завданням з навчальної дисципліни «Загальна теорія держави і права» є презентація.

Методичні рекомендації до виконання індивідуального науково-дослідного завдання з навчальної дисципліни «Загальна теорія держави і права» містять вимоги до презентації, тематика презентацій до кожної теми відповідно до робочої навчальної програми та перелік основної літератури до навчального курсу та додаткової до кожної теми.

Методичні рекомендації із дисципліни «Загальна теорія держави і права» розроблені з метою методичного забезпечення вивчення відповідного курсу здобувачами спеціальності 052 «Політологія».

Передумови для вивчення дисципліни: передумовою з вивченням навчальної дисципліни «Теорія держави і права» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Історія України», «Історія зарубіжної політичної думки», «Вступ до спеціальності».

Очікувані результати навчання:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН 20. Професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці.

I. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- Правову та політологічну термінологію загальнонаукового використання та вихідні поняття інших суспільних наук;

- загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ;
- виникнення уявлень про державу і право;
- елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ;
- методiku дослідження окремих сфер правової дійсності;
- складні процеси, що відбуваються на правовій карті світу;
- сучасні глобальні закономірності та тенденції розвитку права;
- етапи формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн;
- основні положення провідних вчень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох.

вміти :

- аналізувати та порівнювати теорії держави і права;
- поєднувати теоретичні конструкції з практичним досвідом;
- обґрунтовувати свої відповіді з посиланням на чинне законодавство;
- показати взаємозв'язок між явищами державно-правової дійсності;
- формулювати науково обґрунтовані рекомендації про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності;
- визначити напрями національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі;
- враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, неефективність тих чи інших правових рішень;
- творчо осмислювати державно-правові вчення та концепції різних історичних періодів.
- застосовувати основні методи аналізу, інноваційні підходи для вирішення професійних завдань, використовувати новітні ІТ-технології у професійній діяльності.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в політичній та викладацькій професійній діяльності або у процесі навчання, які передбачають застосування певних теорій та методів політичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 06 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя..

Спеціальні компетентності (СК)

- СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
- СК 05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК 06

- Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- СК 13 Спроможність професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультативні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія України», «Історія політико-правових учинь», «Вступ до спеціальності».

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни: Обов’язкова	
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: Політологія	Мова навчання: українська	
Змістових модулів – 3		Рік навчання:	
		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентація	Спеціальність: 052 Політологія	Семестр:	
Загальна кількість годин – 180		1	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	42 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		48 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		70 год.	142 год.
		Індивідуальні завдання:	
		20 год.	20 год
	Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 / 50%

для заочної форми навчання – 12 / 88%

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо го	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
		Л	П	Л а б	Інд	С.р .		Л	П	Л а б	Інд	С.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теорія держави і права												
Змістовий модуль 1. Загальне вчення про державу												
Тема 1. Теорія держави і права як наука і навчальна дисципліна.	7	2	2			3	8	2				6
Тема 2. Держава: її походження та поняття	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 3. Функції держави	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 4. Форма держави	8	2	2		1	3	9		2		1	6
Тема 5. Держава в політичній системі суспільства	8	2	2		1	3	9	2			1	6
Тема 6. Правова, соціальна держава.	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 7. Держава і особа	7		2		1	4	7				1	6
Разом за змістовним модулем.	54	12	14		6	22	54	4	2		6	42
Змістовий модуль 2. Загальне вчення про право												
Тема 8. Основні наукові вчення про право. Праворозуміння	7	2	2			3	6					6
Тема 9. Сутність, ознаки, функції та принципи права	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 10. Право в системі нормативного регулювання	6		2		1	3	9	2			1	6
Тема 11. Норми права	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 12. Форми права	8	2	2		1	3	9		2		1	6
Тема 13. Поняття і види правових актів	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 14. Правоутворення, нормотворчість та законотворчість	8	2	2		1	3	7				1	6
Тема 15. Правова система, система права і система законодавства	8	2	2		1	3	9	2			1	6
Тема 16. Типологія правових систем. Правова система України.	8	2	2		1	3	8				1	7
Разом за змістовним модулем.	69	16	18		8	27	69	4	2		8	55

Змістовий модуль 3.Реальне функціонування права											
Тема 17 . Правові відносини	8	2	2		1	3	7			1	6
Тема 18. Реалізація права	8	2	2		1	3	9	2		1	6
Тема 19. Застосування правових норм	8	2	2		1	3	7			1	6
Тема 20. Тлумачення права	7	2	2			3	8		2		6
Тема 21. Юридичний процес	8	2	2		1	3	9	2		1	6
Тема 22. Правосвідомість і правова культура. Правова культура юриста	10	2	4		1	3	9			1	8
Тема 23. Правомірна поведінка. Правопорушення: поняття, ознаки, склад, види і причини.	8	2	2		1	3	9			1	7
Разом за змістовним модулем.	57	14	16		6	21	57	4	2	6	45
Усього годин	180	42	48		20	70	180	12	6	20	142

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Теорія держави і права

Змістовий модуль 1. Загальне вчення про державу

Тема 1. Теорія держави і права як наука і навчальна дисципліна.

Теорія держави і права як суспільна і правова наука. Предмет теорії держави і права: поняття і інституційне значення. Загальні закономірності розвитку, виникнення і функціонування державно-правових явищ та система державно-правових понять і категорій - основне в предметі теорії держави і права. Співвідношення предмета теорії держави і права з предметами інших наук, які вивчають суспільство, державу і право.

Соціальне призначення і цінність теорії держави і права як науки і навчальної дисципліни. Завдання і функції теорії держави та права. Поняття і значення метода теорії держави і права. Класифікація методів сучасної державно-правової науки. Загальнонаукові, загально-правові та спеціально-правові методи пізнання державно-правових явищ. Методологія теорії держави і права. Співвідношення теорії держави і права і суспільних наук, які вивчають державу і право. Місце теорії держави і права в системі юриспруденції.

Тема 2 . Держава: її походження та поняття

Проблема походження держави і права в державознавстві і правознавстві. Основні наукові концепції виникнення держави і права. Характеристика економічних відносин, соціальної влади і соціальних норм в первісному суспільстві. «Неолітична революція» і виникнення держави. Форми виникнення держави у народів світу. Загальні закономірності виникнення держави. Виникнення права. Мононорми первісного суспільства і право. Багатоаспектність категорії «держава». Поняття, основні ознаки і визначення держави. Атрибути держави. Плюралізм в розумінні і визначенні держави. Державна влада – особливий різновид соціальної влади. Форми і способи здійснення державної влади. Співвідношення політичної і державної влади. Основні ознаки і властивості державної влади. Суть державної влади. Легітимність і легальність державної влади. Принципи єдності й поділу державної влади

Тема 3. Функції держави

Соціальна цінність і призначення держави. Поняття, соціальна обумовленість і значення функцій держави. Класифікація функцій держави: постійні і тимчасові, внутрішні і зовнішні, основні та неосновні. Характеристика основних внутрішніх і зовнішніх функцій держави. Еволюція функцій держави. Типологія держави.

Тема 4. Форма держави

Поняття і елементи форми держави. Співвідношення типу і форми держави.

Форма державного правління: поняття і види. Поняття, види і характеристика монархій. Загальні закономірності та особливості розвитку монархії. Поняття, види і загальна характеристика республік. Форма правління в Україні на сучасному етапі.

Поняття і ознаки державних органів, види державних органів. Проблема розподілу влад і система державних органів. Законодавча влада. Парламент, його повноваження та структура. Влада глави держави. Виконавча влада. Уряд у сучасних країнах. Судова влада: поняття, суть, види і призначення. Принципи організації і діяльності державного апарату. Поняття механізму держави. Механізм держави і його роль в здійсненні функцій держави. Механізм держави і державний апарат. Структура державного апарату. Форми державного устрою: поняття і види. Форма державного устрою в Україні. Державний режим: поняття і види, суть і загальна характеристика. Поняття і види демократичних режимів. Поняття і види антидемократичних державних режимів. Державний режим України.

Тема 5. Держава в політичній системі суспільства

Політика і політична організація суспільства. Поняття і структура політичної системи держави.

Держава в політичній системі. Місце і роль органів державної влади в політичній системі держави і суспільства. Місце і роль політичних партій і громадських організацій у політичній системі. Види політичних систем.

Поняття і види суспільства. Поняття, ознаки, структура і суть громадянського суспільства. Співвідношення держави і громадянського суспільства.

Тема 6. Правова, соціальна держава

Держава і правова надбудова суспільства. Держава, правові процеси, правові відносини і правові акти. Співвідношення держави і права. Роль держави в забезпечення права. Вплив права на державу. Зв'язаність держави правом.

Ідея правової держави як загальнолюдська цінність. Правова держава: поняття, сутність та ознаки. Формування правової держави в Україні. Правова держава і громадянське суспільство. Суть і призначення соціальної держави. Шляхи формування соціальної держави в Україні.

Тема 7. Держава і особа

Історія ідей прав людини. Теорія поколінь прав людини. Права людини - нормативна форма взаємодії індивідів, суспільства, держави. Правовий статус особистості: поняття, структура, види. Права людини і права громадянина. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Система основних прав та свобод людини і громадянина. Юридичні обов'язки особистості.

Система гарантій прав особистості в демократичній державі. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини. Міжнародний захист прав людини. Роль правоохоронних органів в забезпеченні прав і свобод людини.

Змістовий модуль 2. Загальне вчення про право

Тема 8. Основні наукові вчення про право. Праворозуміння

Сучасні підходи до розуміння права і їх практичне значення для юридичної практики. Загальні питання розуміння права та їх значення для практичної діяльності. Основні напрямки вчень про право. Нормативний підхід до розуміння права як засіб підтримки законності і стабільності. Соціологічний підхід до розуміння права як засіб забезпечення динамізму суспільного життя. Психологічна теорія права та можливості її використання в юридичній практиці. Теорія природного права як ствердження волі рівності і справедливості в практиці правової держави. Інтегративний підхід до розуміння права. Поняття права в різних правових системах. Праворозуміння як елемент правової культури. Праворозуміння і професійно-правова діяльність.

Тема 9. Сутність, ознаки, функції та принципи права

Сутність права: еволюція уявлень. Наступність в праві. Пошуки нового розуміння права. Сучасне нормативне розуміння права: поняття, основні ознаки, визначення. Про широке розуміння права. Поняття та визначення права. Сучасні методологічні підходи до аналізу природи права. Право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Нормативність, загальнообов'язковість, формальна визначеність та вольовий характер права. Загальносоціальне, класове і національне в праві.

Соціальне призначення права. Функції права. Загальносоціальні функції. Спеціально-юридичні функції. Цінність права. Принципи права: загальноправові, міжгалузеві, галузеві. Правові презумпції, сфера її застосування. Правові аксіоми, їх значення. Правові фікції.

Тема 10. Право в системі нормативного регулювання

Система регулювання суспільних відносин: індивідуальний і нормативний рівні. Поняття і види соціальних норм. Соціальні і технічні норми.

Норми права, моралі, звичаї, традиції, релігійні, корпоративні та інші норми.

Співвідношення норм права і норм моралі. Співвідношення норм права та інших соціальних норм.

Тема 11. Норми права

Поняття правової норми та її ознаки. Логічна структура правової норми. Структурні елементи норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Позитивні зобов'язання, дозволи та заборони в змісті правових норм.

Норми права і статті нормативно-правового акту: варіанти співвідношення. Способи викладення правових норм в статтях нормативно-правового акту.

Види правових норм. Практичне значення класифікації правових норм.

Тема 12. Форми права

Зовнішні форми права. Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Правовий звичай, нормативно-правовий акт, правовий прецедент, релігійний текст, правова доктрина, нормативний договір.

Тема 13. Поняття і види правових актів

Поняття правового акту. Дуалізм юридичної природи правових актів. Ознаки правових актів. Види правових актів.

Поняття і види нормативно-правових актів. Закони: поняття, ознаки, види. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, ознаки, види.

Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та колу осіб. Зворотна сила закону.

Система нормативно-правових актів України: види, значення, особливості та межі їх дії.

Тема 14. Правоутворення, нормотворчість та законотворчість

Поняття і ознаки правоутворення. Стадії процесу правоутворення. Правоутворення і правотворчість.

Правотворчість: поняття, цілі та суб'єкти. Види і принципи правотворчості. Правотворчість і законотворчість. Поняття і основні стадії законотворчого процесу.

Юридична техніка. Мова і стиль закону.

Тема 15. Правова система, система права і система законодавства

Правова система суспільства: поняття і структура. Характеристика елементів правової системи. Поняття системи права. Система права і правова система. Основні елементи системи права. Галузь права як базовий елемент права. Предмет і метод правового регулювання як підстава для відокремлення галузей права. Інститут права: поняття і види. Приватне і публічне право та еволюція правової системи України. Матеріальне і процесуальне право.

Система законодавства. Співвідношення системи права, системи законодавства, правової системи і системи юридичних наук. Поняття галузі права і інституту законодавства. Вертикальна та горизонтальна структура законодавства. Поняття і форми систематизації нормативно-правових актів.

Тема 16. Типологія правових систем. Правова система України.

Національна правова система. Регіональна і міжнародна правова система. Правова карта світу. Критерії об'єднання і класифікація правових систем світу. Правова сім'я. Основні правові сім'ї. Романо-германська правова сім'я. Сім'я загального права (англо-американська). Сім'я соціалістичного права. Сім'я релігійного права. Сім'я звичайного

(традиційного) права. Еволюція і співвідношення сучасних правових систем світу.

Історичні і соціально-культурні витоки правової системи України. Правова система України на правовій карті світу. Її особливості і зв'язок з правовими системами світу. Генеза і перспективи правової системи України. Розвиток правової системи України на сучасному етапі.

Змістовий модуль 3. Реальне функціонування права

Тема 17 . Правові відносини

Поняття, ознаки і види правових відносин. Передумови виникнення правових відносин. Взаємозв'язок правових норм і правовідносин. Структура правовідносин: суб'єкти, об'єкти, зміст (суб'єктивні права і юридичні обов'язки).

Поняття і види суб'єктів права. Правоздатність і дієздатність суб'єктів правових відносин. Правосуб'єктність. Об'єкти правовідносин: поняття і види.

Поняття, структура і види суб'єктивних прав і юридичних обов'язків як юридичного змісту правових відносин. Підстави виникнення, зміни і припинення юридичних відносин. Поняття і класифікація юридичних фактів. Прості і складні юридичні факти фактичний (юридичний) склад.

Тема 18. Реалізація права

Поняття та ознаки реалізації права. Підстави для розмежування форм реалізації права. Підстави для розмежування форм реалізації права. Дотримання, виконання та використання як форми безпосередньої реалізації права. Застосування правових норм як безпосередня форма правореалізації.

Фактори реалізації права. Механізм реалізації права. Стадії процесу застосування права. Вимоги належного правозастосування. Акти застосування права: поняття, особливості, види. Прогалини в праві і способи їх подолання. Аналогія закону і аналогія права. Юридичні колізії і способи їх вирішення.

Тема 19. Правова поведінка. Правопорушення.

Поняття, ознаки і види правової поведінки. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки особи. Поняття, основні ознаки і сутність правопорушень. Класифікація правопорушень. Склад правопорушення. Питання для самостійного опрацювання. Поняття і види міжнародних правопорушень. Причини правопорушень і шляхи їх усунення.

Тема 20. Юридична відповідальність.

Поняття і види юридичної відповідальності. Загальні принципи юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Підстави і стадії юридичної відповідальності. Обставини і підстави звільнення від юридичної відповідальності.

Тема 21. Юридичний процес

Поняття і зміст юридичного процесу. Юридичний процес як нормативно встановлені форми упорядкування юридичної діяльності. Юридична форма правової діяльності і офіційних документів, які врегульовують цю діяльність.

Види юридичного процесу. Правотворча процедура. Кримінальний процес. Цивільний процес. Адміністративний процес. Стадії юридичного процесу.

Тема 22. Правосвідомість і правова культура. Правова культура юриста

Право і свідомість. Поняття і структура правосвідомості. Місце і роль правової свідомості в системі форм суспільної свідомості.

Класифікація форм правосвідомості за суб'єктами (звичайне, компетентне, професійне і наукове) та глибинні відображення правової дійсності. Функції правосвідомості. Роль правосвідомості у процесі правотворчості та правореалізації. Криза

сучасної правосвідомості.

Правова культура та її зв'язок із загальною культурою. я і Правова культура: поняття, структура, функції.

Правова культура суспільства. Правова культура особи. Професійна правова культура. Фактори формування професійної свідомості та правової культури юриста. Система вимог до правової культури юриста.

Професійна правосвідомість і правова культура співробітника органів внутрішніх справ.

Правова культура і прогрес права: правова акультурація.

Правовий нігілізм і правовий ідеалізм. Правова демагогія. Форми деформації професійної культури юриста та шляхи її подолання. Причини професійної деформації співробітників правоохоронних органів.

Правова соціалізація: суспільний і особистий рівні. Професійна соціалізація. Механізми та принципи соціалізації. Правове виховання: поняття, форми, методи.

Тема 23. Тлумачення норм права

Поняття і необхідність тлумачення права. З'ясування (усвідомлення), пояснення та інтерпретація змісту правових норм. Суб'єкти тлумачення: державні органи, недержавні організації і громадяни. Види тлумачення за суб'єктами. Нормативне і казуальне тлумачення. Способи (прийоми) тлумачення. Тлумачення правових норм, пов'язане з уточненням їх об'єму. Акти тлумачення права: поняття, особливості і види.

5. ВИМОГИ ДО ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Мультимедійна презентація – інструмент, що дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність. Відповідно до призначення презентації можна виокремити:

1. Загальні вимоги

- Наявність титульного слайду, створеного на основі затвердженого корпоративного шаблону.
- Наявність окремих слайдів для переходу до певного розділу виступу.
- Дотримання єдиного стилю оформлення усіх слайдів.
- Дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках і т.д.).
- Перелік використаних джерел (на останньому слайді).

2. Вимоги до дизайну

- Використання корпоративних шаблонів, стилів оформлення із зазначенням теми виступу ПІБ доповідача.
- Наявність на всіх слайдах логотипу Університету Ушинського.
- Використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту).
- При виборі кольору тексту та заливки діаграм дотримуватись правила 3-х кольорів – використовувати три основні кольори та їх відтінки.
- Уникати зміни фону слайдів (у виключних випадках, використовувати комфортні тони).
- Фон має бути елементом заднього (другого) плану (виділяти, відтіняти, підкреслювати інформацію, розміщену на слайді, а не затуляти її).

3. Вимоги до вмісту слайдів

- На слайді бажано подавати:
одне ключове поняття
7-8 рядків тексту
одну діаграму з аналітичним коментарем
одну схему SmartArt
- Зміст презентації має відповідати цілям та завданням.
- Розташування інформації на слайді – переважно горизонтальне, зверху вниз по головній діагоналі; найбільш важлива інформація має розташовуватися в центрі екрану; якщо на слайді картинка – напис розміщується під нею.

4. Вимоги до тексту

- Стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту.
- Для подання текстового матеріалу використовувати шрифт з розміром – 20 пт, мінімально і лише у виключних випадках – 14 пт.
- Використовувати шрифти без зарубок і не більше 1-2-х варіантів шрифтів.
- Довжина рядка не більше 36 знаків.
- Відстань між рядками рекомендована усередині абзацу 1,5, а між абзаців – 2 інтервали.
- Форматувати текст по ширині, не допускати «рваних» країв тексту. – Підкреслення використовується лише в гіперпосиланнях.

5. Вимоги до візуального і анімаційного ряду

- Матеріал має бути переважно структурований у схемах та організаційних діаграмах.
- Матеріал за потреби підкріплювати доречними графічними зображеннями та відеофрагментами.

- Цифрові дані краще представляти у вигляді таблиць та діаграм, витриманих у стриманих кольорах.
- Давати посилання на мультимедійний зміст і хмарні дані через функцію гіперпосилання.
- Якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону; відсутність «зайвих» деталей на фотографії або картинці, яскравість і контрастність зображення).
- Якість музичного ряду (ненав'язливість музики, відсутність сторонніх шумів).
- Ефекти анімації застосовувати для акцентування уваги на визначених моментах, поетапного виведення вмісту слайду на екран, для демонстрації руху або послідовності дій.

6. Кількість слайдів: 10-15.

7. Час виступу: 10-15 хв.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Тема 1. Теорія держави і права як наука і навчальна дисципліна.

1. Сучасне розуміння системи юридичних наук.
2. Методологія теорії держави і права.
3. Основне призначення функцій теорії держави і права.
4. Людиноцентристський підхід як методологічна основа наукових досліджень у юриспруденції.
5. Роль ТДП в підготовці сучасного юриста.

Література: [2, 4, 5, 6, 14, 15, 16, 17].

Тема 2. Держава: її походження та поняття.

1. Форми виникнення держави у народів світу.
2. Мононорми первісного суспільства і право.
3. Державна символіка: теоретико-правові засади
4. Народний суверенітет у формуванні державно-правової зовнішньої і внутрішньої політики держави.
5. Легітимність і легальність державної влади.

Література: [1, 2, 4, 5, 6, 10, 15, 16, 17].

Тема 3. Функції держави

1. Внутрішні та зовнішні функції держави.
2. Правові аспекти реалізації оборонної функції сучасної держави.
3. Інформаційна функція держави: теоретико-правова характеристика.
4. Економічні функції держави в умовах сучасної економіки.
5. Система суб'єктів правотворчого забезпечення реалізації культурної функції держави.

Література: [1, 2, 4, 5, 6, 10, 13, 16, 17].

Тема 4. Форма держави

1. Президентська форма правління: юридична модель та політична практика.
2. Преваги і недоліки бікамералізму (двопалатної структури парламенту) в класичній європейській державно-правовій теорії».
3. Парламент в системі органів державної влади: українська модель і світовий досвід.
4. Органи держави як основний елемент механізму держави.
5. Система органів виконавчої влади.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 16, 17].

Тема 5. Держава в політичній системі суспільства

1. Правове регулювання порядку створення та діяльності політичних партій в Україні.
2. Конституційно-правовий статус громадських організацій: теоретико-правовий аспект.
3. Вплив громадянського суспільства на формування місцевого самоврядування
4. Сучасна політична система України
5. Ефективність функціонування громадянського суспільства в Україні

Література: [2, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 15, 16].

Тема 6. Правова, соціальна держава

1. Верховенство права і правова держава: співвідношення та взаємодія.
2. Соціальна та правова держава: питання співвідношення.
3. Політичний плюралізм як умова розвитку демократичної держави : європейський досвід.
4. Інститути демократії в умовах розвитку громадянського суспільства: загальна характеристика.
5. Громадянське суспільство і соціальна, правова держава: ідейні витоки, поняття, проблеми формування в Україні.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 17].

Тема 7. Держава і особа

1. Основні цивілізаційні тенденції розвитку прав людини
2. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.
3. Система гарантій прав особистості в демократичній державі.
4. Міжнародний захист прав людини.
5. Роль правоохоронних органів в забезпеченні прав і свобод людини.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 13, 14, 15].

Тема 8. Основні наукові вчення про право. Праворозуміння

1. Право як інструмент: особливості праворозуміння у суспільствах з політичною системою.
2. Соціологічний підхід до розуміння права як засіб забезпечення динамізму суспільного життя.
3. Психологічна теорія права та можливості її використання в юридичній практиці.
4. Теорія природного права як ствердження волі рівності і справедливості в практиці правової держави.
5. Інтегративний підхід до розуміння права.

Література: [1, 2, 3, 6, 5, 8, 10, 11, 14, 16].

Тема 9. Сутність, ознаки, функції та принципи права

1. Відмінності права від соціальних норм первіснообщинного ладу.
2. Природне право: діалектика приватного і публічного.
3. Функції права: ціннісний та сутнісний виміри.
4. Принципи права та їх роль у регулюванні суспільних відносин.
5. Функція права в системі державного управління.

Література: [2, 4, 6, 5, 7, 10, 11, 12, 15].

Тема 10. Право в системі нормативного регулювання

1. Право і технічні норми.

2. Право і релігія в системі правового регулювання.
3. Специфіка корпоративних норм.
4. Місце традицій та звичаїв в сучасному суспільстві.
5. Соціальні норми як регулятори соціальної взаємодії

Література: [2, 3, 6, 5, 8, 9, 13, 12, 15].

Тема 11. Норми права

1. Генезис норм права в романо-германській правовій сім'ї.
2. Санкції в праві як елемент правового регулювання та охорони суспільних відносин.
3. Об'єктивність права: гіпотеза та сприйняття.
4. Чинність і дія норм права в теорії «чистого правознавства» Г. Кельзена.
5. Поняття, ознаки, види і структура конституційно-правових норм.

Література: [1, 2, 4, 6, 5, 7, 9, 10, 12, 15, 16].

Тема 12. Форми права

1. Співвідношення понять судового прецеденту та судової практики.
2. Проблеми введення судового прецеденту у правову систему України
3. Особливості механізму взаємодії джерел міжнародного та національного права.
4. Прецедентний характер рішень Європейського суду з прав людини в правовій системі України.
5. Кодифікаційні акти в правовій системі України: поняття, ознаки, властивості.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 14, 16].

Тема 13. Поняття і види правових актів

1. Оприлюднення нормативно-правового акта як стадія підзаконного нормотворчого процесу
2. Конституція, її місце в правовій системі.
3. Порядок прийняття законів в Україні.
4. Співвідношення правових актів державного управління та актів органів місцевого самоврядування.
5. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції.

Література: [1, 2, 4, 6, 7, 9, 11, 13, 16].

Тема 14. Правоутворення, нормотворчість та законотворчість

1. Правоутворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення.
2. Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії і практики.
3. Юридичні помилки в правотворчій діяльності.
4. Поняття народної правотворчої ініціативи: наукові підходи та законодавча практика.
5. Правотворчість міжнародних міжурядових організацій.

Література: [1, 2, 4, 6, 7, 9, 11, 13, 16].

Тема 15. Правова система, система права і система законодавства

1. Місце і роль системи права в правовій системі держави.
2. Регулятивне та охоронне право.
3. Система законодавства: загальнотеоретична характеристика.
4. Система права та правова система: особливості взаємозв'язку та взаємовпливу.
5. Поняття та проблеми кодифікації законодавства України.

Література: [2, 4, 6, 7, 8, 10, 13, 15].

Тема 16. Типологія правових систем. Правова система України.

1. Романо-германська правова сім'я.
2. Сім'я загального права (англо-американська).
3. Сім'я релігійного права.
4. Сім'я звичайного (традиційного) права.
5. Еволюція і співвідношення сучасних правових систем світу.

Література: [2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 16].

Тема 17. Правові відносини

1. Місце і роль правових відносин у правовій системі держави.
2. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.
3. Юридичний обов'язок як структурний елемент юридичного змісту правовідносин.
4. Юридичні факти та їх класифікація.
5. Суб'єктивне право як структурний елемент юридичного змісту правовідносин.

Література: [2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 15].

Тема 18. Реалізація права

1. Колізії в законодавстві та способи їх переборення.
2. Справедливість як основа правозастосовної діяльності.
3. Конкретизація норм як необхідна передумова їх застосування.
4. Процедура реалізації рішень Європейського суду з прав людини.
5. Акти вищих судів загальної юрисдикції як засіб подолання прогалин у законодавстві.

Література: [2, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 16].

Тема 19. Правова поведінка. Правопорушення.

1. Маргінальна поведінка: загальнотеоретична характеристика».
2. Міжнародні правопорушення: поняття та різновиди.
3. Правомірна поведінка – умова стабільного розвитку суспільства.
4. Маргінальна поведінка як різновид правомірної поведінки особи.
5. Девіантна поведінка в сфері економіки як одна з форм соціального відхилення.

Література: [2, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 16].

Тема 20. Юридична відповідальність.

1. Юридична відповідальність як передумова правомірної поведінки особи: теоретичні аспекти.
2. Примуси надзвичайного та профілактичного характеру».
3. Підстави притягнення і звільнення від юридичної відповідальності.
4. Дисциплінарна відповідальність працівників органів прокуратури України.
5. Позитивна та ретроспективна юридична відповідальність.

Література: [2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 14, 15].

Тема 21. Юридичний процес

1. Негативні та позитивні риси юридичного процесу в Україні.
2. Поняття, сутність та тенденції розвитку юридичного процесу і юридичної процесуальної форми від стародавнього Риму до сучасності.
3. Застосування принципів загальнопроцесуальної теорії при формуванні теоретичних засад парламентської процедури.
4. Установчий процес як різновид юридичного процесу.
5. Правова процесуальна форма: дискусійні проблеми поняття.

Література: [2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 16].

Тема 22. Правосвідомість і правова культура. Правова культура юриста

1. Правове виховання як основний спосіб формування правової культури особи.
2. Правовий нігілізм у пострадянському суспільстві.
3. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна.
4. Причини існування та засоби подолання елітарного правового нігілізму в умовах сучасних суспільств перехідного типу.
5. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен.

Література: [2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 14, 15].

Тема 23. Тлумачення норм права

1. Офіційне і неофіційне тлумачення: загальна характеристика.
2. Діяльність Конституційного Суду України щодо тлумачення Конституції України: теоретичний аспект.
3. Акти офіційного тлумачення норм права: загальні положення.
4. Історичні аспекти становлення тлумачення норм права: загальна характеристика.
5. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів.

Література: [2, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 16].

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

0 балів	Завдання не виконано.
1-3 бали	Завдання виконано формально, стандартними книжковими фразами, без власних роздумів. Не своєчасно, присутні помилки, відсутня логіка та грамотність суджень.
4-7 балів	Завдання виконано у повному обсязі, але допущені окремі неточності. Логіка викладу присутня, однак не вистачає ілюстрації отриманих узагальнень, або ж їх обґрунтування. Висновки аргументовані, однак, узагальнення не зовсім відповідають отриманим результатам.
8-10 балів	Завдання виконано у повному обсязі, без помилок. Відповідність теоретичним положенням, обґрунтованість позиції, факти, результати досліджень подаються у логічній послідовності. Висновки логічні, аргументовані, повні, вказують на виявлені закономірності.

2. Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом дисципліни «Теорія держави і права» на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. На високому рівні <i>знає</i> : юридичну термінологію загальнонаукового використання та вихідні поняття інших юридичних наук; загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; виникнення уявлень про державу і право; елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ; методiku дослідження окремих сфер правової дійсності; складні процеси, що відбуваються на правовій карті світу; сучасні глобальні закономірності та тенденції розвитку права; етапи формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн; основні положення провідних учень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох. На високому рівні <i>вміє</i> : аналізувати та порівнювати теорії держави і права; поєднувати теоретичні конструкції з практичним досвідом; обґрунтовувати свої відповіді з посиланням на чинне законодавство; показати взаємозв'язок між явищами державно-правової дійсності; формулювати науково обґрунтовані рекомендації про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності; визначити напрями національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі; враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, неефективність тих чи інших правових рішень; творчо осмислювати державно-правові вчення та концепції різних історичних періодів. На високому рівні <i>опанував</i> : здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і

	суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
Добре (82-89 В)	Здобувач добре володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом дисципліни «Теорія держави і права» на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, але не виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Добре <i>знає</i>: юридичну термінологію загальнонаукового використання та вихідні поняття інших юридичних наук; загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; виникнення уявлень про державу і право; елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ; методiku дослідження окремих сфер правової дійсності; сучасні глобальні закономірності та тенденції розвитку права; етапи формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн; основні положення провідних учень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох, але допускає неточності при аналізі складних процесів, що відбуваються на правовій карті світу. Добре <i>вміє</i>: аналізувати та порівнювати теорії держави і права; поєднувати теоретичні конструкції з практичним досвідом; обґрунтовувати свої відповіді з посиланням на чинне законодавство; показати взаємозв'язок між явищами державно-правової дійсності; формулювати науково обґрунтовані рекомендації про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності; визначити напрями національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі; враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, неефективність тих чи інших правових рішень, але має труднощі із творчим осмисленням державно-правових вчень та концепції різних історичних періодів. Добре <i>опанував</i>: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; але є труднощі із здатністю бути критичним і самокритичним.
Добре (74-81 С)	Здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом дисципліни «Теорія держави і права» на підставі вивченої основної та додаткової літератури, але не завжди аргументовано висловлює свої думки та не виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. На достатньому рівні <i>знає</i>: юридичну термінологію загальнонаукового використання та вихідні поняття інших юридичних наук; загальні закономірності

	виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; виникнення уявлень про державу і право; елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ; етапи формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн; основні положення провідних учень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох, але допускає має складнощі із методикою дослідження окремих сфер правової дійсності, сучасними глобальними закономірностями та тенденціями розвитку права, допускає помилки при аналізі складних процесів, що відбуваються на правовій карті світу. На достатньому рівні <i>вміє</i>: аналізувати та порівнювати теорії держави і права; поєднувати теоретичні конструкції з практичним досвідом; обґрунтовувати свої відповіді з посиланням на чинне законодавство; визначити напрями національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі; враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, неефективність тих чи інших правових рішень, але допускає помилки у встановленні взаємозв'язку між явищами державно-правової дійсності, має складнощі із формулюванням науково обґрунтованих рекомендацій про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності та має труднощі із творчим осмисленням державно-правових вчень та концепцій різних історичних періодів. На достатньому рівні опанував <i>опанував</i>: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, але допускає помилки при формуванні та обґрунтовуванні правових позицій, є труднощі із здатністю бути критичним і самокритичним.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач на репродуктивному рівні володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом дисципліни «Теорія держави і права» на підставі вивченої основної та додаткової літератури, але не може аргументовано висловлювати свої думки та не виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Частково <i>знає</i>: юридичну термінологію загальнонаукового використання та вихідні поняття інших юридичних наук; загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; виникнення уявлень про державу і право; елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ, але допускає помилки у висвітленні етапів формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн; основні положення провідних учень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох, також допускає помилки у розкритті методики дослідження окремих сфер правової дійсності, сучасних глобальних закономірностей та тенденцій розвитку права, допускає помилки при аналізі складних процесів, що відбуваються на правовій карті світу. Частково <i>вміє</i>: аналізувати та порівнювати теорії держави і права; поєднувати теоретичні конструкції з практичним досвідом; обґрунтовувати свої відповіді з посиланням на чинне законодавство, але допускає помилки при визначенні напрямів

	національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі; може враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, але допускає помилки у визначенні неефективності тих чи інших правових рішень, у встановленні взаємозв'язку між явищами державно-правової дійсності, із формулюванням науково обґрунтованих рекомендацій про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності та із творчим осмисленням державно-правових вчень та концепції різних історичних періодів. Частково опанував <i>опанував</i>: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання; здатність аналізувати правові проблеми, але допускає помилки при формуванні та обґрунтовуванні правових позицій, при визначенні належних та прийнятних для юридичного аналізу фактів, не може бути бути критичним і самокритичним.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач на низькому рівні володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом дисципліни «Теорія держави і права» на підставі вивченої лише основної літератури, але не може аргументовано висловлювати свої думки та не виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. На низькому рівні <i>знає</i>: юридичну термінологію загальнонаукового використання, але не знає вихідні поняття інших юридичних наук; загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування державно-правових явищ; виникнення уявлень про державу і право; елементи змісту, принципи, види, функції та інші теоретичні категорії державно-правових явищ, але допускає суттєві помилки у висвітленні етапів формування та розвитку державно-правової ідеології різних країн, допускає помилки при характеристиці основних положень провідних учень та концепцій видатних мислителів різних історичних епох, також допускає помилки у розкритті методики дослідження окремих сфер правової дійсності, сучасних глобальних закономірностей та тенденцій розвитку права, допускає помилки при аналізі складних процесів, що відбуваються на правовій карті світу. На низькому рівні <i>вміє</i>: аналізувати, але не порівнювати теорії держави і права; є суттєві помилки із поєднанням теоретичних конструкцій із практичним досвідом, допускає помилки в обґрунтовуванні своїх відповідей із посиланням на чинне законодавство, при визначенні напрямів національних законодавчих реформ у міжнародному зрізі; може враховувати позитивні та негативні сторони зарубіжного досвіду, але допускає помилки у визначенні неефективності тих чи інших правових рішень, у встановленні взаємозв'язку між явищами державно-правової дійсності, із формулюванням науково обґрунтованих рекомендацій про шляхи подальшого вдосконалення юридичної діяльності та із творчим осмисленням державно-правових вчень та концепції різних історичних періодів. На низькому рівні опанував <i>опанував</i>: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових

	інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, але не може застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання; допускає суттєві помилки у здатності аналізувати правові проблеми, при формуванні та обґрунтовуванні правових позицій, при визначенні належних та прийнятних для юридичного аналізу фактів, не може бути критичним і самокритичним.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач фрагментарно володіє навчальним матеріалом дисципліни «Теорія держави і права» (менше, ніж половина обсягу навчального матеріалу). Під час відповіді здобувач припускається суттєвих помилок, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, принципові помилки в ході виконання завдань, не може самостійно виконати практичні завдання, самостійну та індивідуальну роботу. Опанував: здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

7.ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЮ

7.1. Розрахунок балів за видами поточного та підсумкового контролю з дисципліни «Теорія держави і права»

	Вид діяльності	Кількість балів	
		денна	заочна
1	Робота на практичних заняттях (3 бали)	72	9
2	Виконання самостійної роботи (3 бали)	72	69
3	Поточний тестовий контроль	15	
4	ІНДЗ	10	10
5	МКР	10	10
	Підсумковий бал	179	98
	Іспит	20	20

Денна форма:

Індекс перерахунку: $179 : 80 = 2,2$

Всі бали, що обрав здобувач, вираховуються так: набрана здобувачем кількість балів ділиться на **2,2**

Заочна форма:

Індекс перерахунку: $98 : 80 = 1,2$

Всі бали, що обрав здобувач, вираховуються так: набрана здобувачем кількість балів ділиться на **1,8**

7.2 Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (денна форма)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Модулі	Бали	ІНДЗ	КМР	Кофіцієнт	Разом	0–20	0–100
Змістовний модуль 1	0– 47	10	10	2,2	80 (179:2,2=80)		
Змістовний модуль 2	0–59						
Змістовний модуль 3	0–53						

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (заочна форма)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Модулі	Бали	ІНДЗ	МКР	Кофіцієнт	Разом	0–20	0–100
Змістовний	0–24						

модуль 1		10	10	1,8	80 (98:1,2=80)		
Змістовний модуль 2	0–30						
Змістовний модуль 3	0–24						

1.3 Шкала оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами згідно закону України від 02.06.2016 р., № 1401-VIII, ВВР, 2016, № 28, ст. 532 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення 12.07.2019)
2. Андрусяк Т.Г. Теорія держави і права. Львів: Фонд „Право для України”, 2012. 197 с.
3. Балинська О.М., Гарасимів Т.З. Проблеми теорії держави і права: навч.-метод. посіб. Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 320 с.
4. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М.І.Козюбри. Київ, Ваіте, 2016. 392 с.
5. Загальна теорія держави і права. За ред.. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. Х.: Право, 2011. 584 с.
6. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
7. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття): навчальний посібник. Київ, 2014. 127 с.
8. Ключковський Ю.Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні. Київ: Ваіте, 2018. 908 с.
9. Ключковський Ю. Виборчі системи та українське виборче законодавство. Київ: Час Друку, 2011. 132 с.
10. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2005. 592 с.
11. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права: Елементарний курс. Харків: ТОВ «Одіссей», 2007. 432 с.
12. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права: навч. посібник. Київ: Юристконсульт: КНТ, 2006. 355 с.
13. Лощихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії. Київ: Логос, 2013. 228 с.
14. Петришина О.В. Теорія держави і права. підручник. Харків: Право, 2014. 368 с.
15. Селецький С. Теорія держави і права. Київ: ЦУЛ, 2017. 246 с.
16. Сухонос В.В. Теорія держави і права: навчальний посібник. Суми: ВТД „Університетська книга”, 2015. 536 с.
17. Теорія держави : навчальний посібник/За заг.ред. М. В. Кармаліта, А. В.Старостюк. Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2013. 152 с.

Додаткова

1. Антологія української юридичної думки: В 6-и т. Ю.С. Шемшученко (заг. ред.), В.Д. Бабкін (упоряд.), І.Б. Усенко (відп. ред.). Т. 1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. Київ: Вид. Дім «Юридична книга», 2002. 568 с.
2. Антологія правничої думки в Галичині (1889-1900) / за заг. ред. М.М. Цимбалюка; укл. А. С. Токарська, О.В. Гришук, М.М. Цимбалюк. Львів: ЛьвДУВС, 2013. Т. 1. 408 с.
3. Балинська О.М. Проблеми теорії держави і права: [навч. посібник] Вид. 2-е, перероб. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 416 с.
4. Балинська Семіотика права. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 416 с.
5. Балинська Семіотика права: словник (категорії, поняття, терміни). Дрогобич: Посвіт, 2013. 92 с.
6. Бостан С. К. Форми державного правління країн Європейського Союзу: юридичні моделі і політична практика. Київ: ЦУЛ. 2018. 204 с.
7. Гарасимів Т.З. Філософема девіантної поведінки. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 356 с.
8. Гелей С. Політико-правові системи світу. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2017. 346 с.

9. Головатий С. Про людські права. Лекції. Київ: Дух і літера, 2016. 760 с.
10. Гончаров В.В. Офіційне тлумачення юридичних норм як засіб встановлення і трансформації їх змісту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата юрид. наук: спеціальність 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». Львів, 2012. 18 с.
11. Гришук В.К. Соціальна відповідальність. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 152 с.
12. Зверев Є. О. Деякі питання стосовно теорій юридичного тлумачення. *Наукові записки*. Том 168, Юридичні науки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ, 2015. С. 48-52.
13. Зверев Є. О. Юридичне тлумачення: деякі особливості австрійського підходу. *Наукові записки*. Том 181, Юридичні науки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ, 2016. С. 32-34
14. Ключковський Ю. Правова природа та зміст міжнародних виборчих стандартів. *Український часопис конституційного права*. 2018. № 2. С.27-41.
15. Ключковський Ю.Б. Проблеми гендерного аспекту принципу рівності у вітчизняному виборчому праві. *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2015. № 4. С.48-60.
16. Ключковський Ю. Критерії публічно-правової дієздатності громадянина. *Наукові записки НаУКМА*. 2015. Т. 168. Юридичні науки. С.22-28.
17. Ключковський Ю. Виборчий процес: правова природа і суб'єктний аспект. *Право України*. 2014. № 7. С. 157-166.
18. Ключковський Ю. Виборчий процес: процедурний аспект. *Публічне право*. 2014. № 3(15). С.5-15.
19. Ключковський Ю. Виборчий процес: темпоральний аспект. *Публічне право*. 2014. № 4(16). С.9-20.
20. Конституційне право України: Навчальний посібник для студентів за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» та 6.030402 «Правоохоронна діяльність» / Укладачі: О.В. Мошак, А.С. Мазуренко. Одеса: ОДУВС, 2015. 368 с.
21. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір). Київ: «ВД «Дакор», 2012. 364 с.
22. Матвєєва Ю.І. Визначення права і визначеність закону. *Наукові записки НаУКМА*. Том 181. Юридичні науки, 2016 р. С. 47 – 50.
23. Матвєєва Ю.І. Тлумачення поняття «закон» в аспекті принципу правової визначеності. *Наукові записки НаУКМА*. Том 155, 2014 р. С. 18 – 20.
24. Панкевич О.З. Соціальна держава та права людини «другого покоління»: Загально-теоретичне дослідження. Львів: Світ, 2006. 176 с.
25. Петришина О.В. Теорія держави і права. Посібник для підготовки до державних іспитів. Харків: Право, 2014. 208 с.
26. Правовая система Украины: история, состояние и перспективы : в 5 т. Харьков : Право, 2011. Т. 1 : Методологические и историко-теоретические проблемы формирования и развития правовой системы Украины / [под. общ. ред. М. В. Цвика, А. В. Петришина]. 2011. 896 с.
27. Петришин О. В. Демократичні основи правової, соціальної державності. *Вісник Національної академії правових наук України* : зб. наук. пр. Харків, 2014. № 1. С. 32–41.
28. Письменицкий А.А., Слинько Д.В., Спаський А.С. Теорія держави і права. Навчальний посібник. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2010. 244 с.
29. Прієшкіна О.В. Конституційний лад України: актуальні питання становлення, інституціоналізації та розвитку. Монографія. Одеса, 2008. 280 с.
30. Ростецька С. І. Стабільність / нестабільність політичної системи як показник динаміки політичних конфліктів. *Наукові праці : науково-методичний журнал*.

- Вип. 163. Т. 175. Політологія. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. С. 68–72.
31. Ростецька С.І. Основні механізми громадського контролю. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. Серія : філософія, політологія, соціологія. ДЗ ПДПУ імені К. Д. Ушинського. 2014. № 4(62). С. 115–121.
 32. Ростецька С.І. Механізми досягнення політичної згоди. *«Прикарпатський вісник НТШ. Думка»*. 2015. Вип.3. С. 123–129.
 33. Удовика Л. Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації : Запоріжжя, 2014. 320 с.
 34. Шевченко А. Є. Унітарна форма територіального устрою України та окремих країн Європи (порівняльно-правовий аналіз). Київ: “МП Леся”, 2013. 248 с.
 35. Шипілов Л. М. Ознаки демократичної держави (за працями проф. В. Д. Ткаченка). *Правничий часопис Донецького університету* : наук. журн. Донец. нац. ун-т. - Донецьк : Б. в., 2010 р. № 1 (23). С. 4-9
 36. Шипілов Л. М. До питання про поняття та сутність зловживання правом. *Право і безпека*. 2010. 1 (№1(33)). С. 6-9
 37. Шипілов Л. М. Місцеве самоврядування: термінологічний словник / Під загальною редакцією віце-прем'єрміністра України Тихонова В. М. Харків: Фактор, 2011. 240 с.
 38. Шипілов Л. М. Календарний план виборчої кампанії з виборів народних депутатів 2012. *Місцеве самоврядування*. 2012. № 5. С. 18-22.

Інформаційні ресурси

1. Президент України. www.president.gov.ua (Дата звернення 17.08.2019)
2. Верховна Рада України www.rada.gov.ua (Дата звернення 15.08.2019)
3. Верховний Суд України. www.scourt.gov.ua (Дата звернення 16.08.2019)
4. Кабінет Міністрів України. www.kmu.gov.ua (Дата звернення 15.08.2019)
5. Конституційний Суд України. www.ccu.gov.ua (Дата звернення 13.08.2019)
6. Міністерство юстиції. www.minjust.gov.ua (Дата звернення 17.08.2019)
7. Науковий журнал «Politicus». <http://politicus.od.ua/> (Дата звернення 18.08.2019)
8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (Дата звернення 11.08.2019)
9. Національна парламентська бібліотека України : офіційний сайт. URL: <http://nplu.org> (Дата звернення 12.08.2019)
10. Український юридичний портал. <http://www.zakoni.com.ua/> (Дата звернення 17.08.2019)
11. Уповноважений Верховної Ради з прав людини. www.ombudsman.kiev.ua (Дата звернення 17.08.2019)
12. Право України. Юридичний журнал. <https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/all/> (Дата звернення 17.08.2019)